

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS ALAPPROGRAMJA

Felülvizsgálat és javaslatok – 2022.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **A tanterv szerepe – keretet adni a kreatív, alkotó, pedagógiai munkához**
 - egységes keret, közös értelmezés
 - a tartalmi leírás keretet ad, kötelező érvényű, de ezen belül szabad, kreatív, alkotó munkára van lehetőség, az alapfokú művészeti iskola nevelési-oktatási feladatainak és a helyi tanterv konkrét, tantárgyi feladatainak meghatározásához
 - művészetpedagógiai, művészeti nevelési, tantárgyi integrációs és további kísérletekre e kereteken **belül** van lehetőség
 - az állami szerepvállalás évtizedek óta meghatározta azokat a kereteket, amely alapján államilag elismert bizonyítvány adható ki, amelyhez az állam támogatást nyújt
 - nem teljes átdolgozás történt, a Köznevelésért felelős államtitkárság felkérésére, négytagú szakértői csoport végezte el a feladatot

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **Alapvető céljaink a felülvizsgálattal:**
 - legyen áttekinthetőbb, kezelhetőbb (szerkesztés, kiegészítés, tartalomjegyzék)
 - értelmezzük egységesen az AP fogalmait, meghatározásait
 - ehhez adjon a program jól értelmezhető, szélesebb körű és konkrétabb támogatást, a korábban is megfogalmazott, előremutató, de nem minden tekintetben koherens szövegezés helyett
 - az AP keretszabályozás (egységes és kötelező keretek, nevelőtestületi/tanszaki alkotó munka, helyi és pedagógiai alakítási folyamat lehetősége)
 - a felülvizsgálat ne generáljon általános, teljes körű, kötelező felülvizsgálatot, de teremtsen lehetőséget a jelen idejű igények, folyamatok, hatékony művészeti nevelési-oktatási eredmények beépítésére

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

Alapvető tartalmi cél volt a súlypontok áthelyezése, kijelölése, megerősítése, korszerűsítése:

- a művészetpedagógia a teljes személyiség fejlődését tekintse elsődleges céljának
- az AP keret-követelményei ne csupán elvárásként, hanem a művészeti nevelés-oktatás támogató eszközöként jelenjen meg
- a célokhoz vezető út a fontos, a követelményrendszer ezt segítse
- mérési pontjai legyenek visszajelző eszközök
- a tananyag teljesítése, mennyisége, a tankönyvek, oktatási eszközök használata adjon lehetőséget az egyéni fejlődés személyre szabott alakítására, mert ***minden egyes gyermek másban jó, más fejlődési pályát futhat be***

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

● *Hangsúlyok*

- kompetencia alapú, fejlesztő, rugalmas, esélyteremtő, de egységesen értelmezett
- megjelennek benne - rövid kifejtéssel - a korszerű, jó gyakorlatként már használatban lévő pedagógiai eszközök és az újabb, ismert, de még nem eléggé használt módszertani lehetőségek
- kiemelt figyelmet szántunk a **tehetséggondozásnak**, az **esélyteremtésnek**, a **digitális pedagógiának**, a **tantárgyi integrációnak**, **komplexitásnak**, a **holisztikus látásmód megalapozásának**, a **teljes gyermeki személyiség fejlődésének**

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **Szemléletváltás:**

- önálló tantárgyak tanítása helyett, de a tantárgyi önállóságot nem megszüntetve:
 - tantárgyi integráció (pl. táncművészetben gyakorlat-elmélet, stb.)
 - művészeti ági, tantárgyközi együttműködés
 - tantárgyak fejlesztési feladatainak komplex kezelése
 - a teljes tanulói személyiség fejlesztése
 - korszerű ismeretek korszerű módon történő közvetítése
 - esélyteremtés mindenkinek, akit befogadunk
 - együttműködés az általános és középiskolákkal, egymással

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **A felülvizsgálat módja:**

- A felülvizsgálat csak kismértékben érintette az egyes tantárgyak tartalmi követelményeit, mert egy ilyen széleskörű munka csak hosszabb szakmai egyeztetésekkel lehet igazán eredményes, válhat be alkalmazása során.
- Megfogalmaztunk javaslatokat egy későbbi, lehetséges, mélyebb, konszenzuson alapuló módosításra.

- **Változások:**

- Terveink szerint az egyes művészeti ágak az AP részeként, de a kezelhetőség érdekében önállóan olvashatók, tartalomjegyzék segítségével könnyebben kereshetőek a fejezetek, tanszakok, tantárgyak.
- A bevezető egységessé tétele, (szerkezetében, tartalmában), kiegészítése, az előbbieken ismertetett célokat szolgálja. A fontos tartalmi elemeket megtartva, de alapos átdolgozásra került, mindegyik művészeti ágra nézve egységessé vált.
- Ugyanakkor különböző mértékben változott meg az egységes bevezetőt művészeti áganként kiegészítő, az adott szakterületre vonatkozó, specifikus, rövidebb bevezető.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

● Keretek

- a „C-dúr skála...”
- a keretek gazdagabban adjanak lehetőséget a tanári, tanszaki, nevelőtestületi, iskolaközi és további együttműködéshez
- világosan körülhatárolható, jól kitölthető, alakítható legyen, rugalmasságát és ne merev kereteit lássuk
(Ez a lehetőség eddig is benne volt, kevesen éltek vele.)
- Az alapelvek megtartásával, a korszerűbb, alkotó módon történő felhasználást, a nevelőtestületi, tanszaki fejlődést, iskolai szintű fejlesztéseket a lehetőségek szélesebb kinyitásával segítse az AP.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **A közös, átdolgozott bevezető címszavai:**
 - Az alapprogram szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában
 - Alapelvek
- - Az alapfokú művészetoktatás célja a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, a színművészet és bábművészet, valamint a cirkuszművészet területein
- - Az alapfokú művészeti oktatás - nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében
- - A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei, A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei, A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja, A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés, A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
- - Az alapprogram tartalmi szabályozásának fogalmi rendszere (28 fogalmi kifejtés, az egységes értelmezés érdekében)

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **Fogalmi rendszer meghatározása, címszavakban:**
- A tantervi program és követelmény
- Digitális pedagógia és e-learning
- Fejlesztési feladat
- Holisztikus szemléletű pedagógia, holisztikus értékelés
- Jó gyakorlat
- Kompetenciák, Kulcskompetenciák
- Projektpedagógia
- Tehetséggondozó program
- Tanmenet, Tematikus terv, Tananyag, Óraterv
- Tanszak, Tantárgy, Tantervi program, Tantervi tanyagtartalom,
- Tanév végi vizsga, Vizsgakövetelmények
- Alapfokú művészeti vizsga és művészeti záróvizsga

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **MŰVÉSZETI ÁGAK TARTALMI SZABÁLYOZÁSA:**
- *Mit őriztünk meg a javaslatban és mit változtattunk meg?*
 - maradt a belső szerkezet, tanszakok, tantárgyak rendje
 - nem nyúltunk az órakeretekhez (bár nagy volt a kísértés...☺)
 - az egyes tantárgyak követelményei végén többségében kivenni javasoltuk az eszközjegyzéket (mert ez külön szabályozásban már szerepel, ill. sok esetben általános megfogalmazásokat tartalmaz – pl.: „megfelelő mennyiségben”, stb.)
 - A minimális kimeneti követelmény a vizsga tartalmi kereteihez kötött, de ezek – legtöbb esetben - jól teljesíthetőek, nem tartalmaznak konkrét műveket, stb. (keretszabályozás, ajánlás).
- Nem léptünk túl a meglévő kereteken. Gazdagítani, korszerűsíteni, többlettel kitölteni, egyfajta orientációt nyújtani, együttműködésre, közös munkára serkenteni: ezek voltak vezérelveink a tantárgyak esetében is.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **A vizsgák szerepe, célja, módja:**

A vizsga legyen mérföldkő, mérési pont, ünnepi alkalom, legyen a gyerekekhez igazított, ne a „készletgazdálkodás” jellemezze, és főleg: ne legyen mindenki számára felesleges stressz, rémálom. Beszámolásra, vizsgákra szükség van, de a nevelési-oktatási folyamat részének tekintsük, ne „eredmény kimutatásnak”!

- **Mindenki számára egyformán kötelező keretek:**

- az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga történjen
... a bevezetőben egységesen meghatározottan, az alapvető célok szerint
... az alapfok, ill. továbbképző kimeneti követelménye egységes, vizsgája állami vizsga, kötelező, ünnepélyes szakaszhatár, ill. lezárás

- a tanév végi, ill. tanítási év alatt tartott vizsgák, beszámolók jól alkalmazhatóak, de minden híresztelés ellenére nem kötelezők (félévi hangverseny, beszámoló, részvizsga, stb...)

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **Iskolai, helyi tantervben meghatározható keretek:**
 - a tantervi keretek közötti döntés nevelőtestületi feladat, de a túlzott, megterhelő, önmagáért való vizsgarendszer alkalmazása kerülendő
 - a magasabb évfolyamra lépés feltételeinek keret-meghatározása változatlan maradt
 - érdemes lenne átgondolni egyfajta *szintvizsga rendszert*, mely rugalmasabbá teheti a tartalmi követelmények alapszintjének elérését (pl. kétévenként, vagy más módon)
- az alapfokú művészeti vizsga és művészeti záróvizsga évében kettős vizsgáztatás kérdése (4., 6. és 10. tanév zárása, tanév végi vizsgákkal együtt)
 - az előrehozott szolfézs alapvizsga nem előrehozott vizsga (tantervi programja négy éves!)
- a vizsgáztatás során is őrizzük meg az alapfokú művészetoktatás alapvető célkitűzéseit

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **INNOVÁCIÓ („Majd én megoldom!”) - kérdések a tantervi előírások és keretek körül:**
„Az innováció inkább új, mint jó”
 - Lehet és kell is kísérletezni. De a kísérlet még nem tanterv.
 - A gyakorlat mutatja meg az innováció kereteit, hogy mikor válhat általánosan használható tantervvé a kísérlet. A szabályozás adja meg a kereteket a hogyanhoz.
- Az Alapprogram keretei között vezethető be minden művészeti ág, minden tanszak, minden tanterv. Ami ettől eltér, az lehet érdekes, új, még előremutató is, de elfogadásáig és az Alapprogramba emeléséig kísérlet, de nem tanterv.
- Hány %-ig térhetek el a tantervtől? **Sehányig!** Azaz: a kereteken belül, annak határáig. A tanterv adja azokat a – mindig a szakma által meghatározott, széles konszenzuson alapuló – kereteket, amelyen belül mozoghatok, amelybe ágyazható a helyi tanterv helyi sajátossága, helyi hagyománya.
- *Az innováció addig valóban csak újítás – legyen bármilyen fontos, hasznos, amíg általános, ki nem próbált, **bevezethető szabályozássá nem válik.***

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **ZENEMŰVÉSZETI ÁG**

- **Már megint a szolfézs:**

- a zeneművészeti ágban a legtöbb felvetett kérdés ezzel a tantárggyal foglalkozik
- tudjuk-e, értjük-e, miről is van szó, vagy megmaradunk a tízmillió „szolfézszt is értő” szakember országának (Kapott már sokféle „szépségtapaszt”: zeneismeret, zeneirodalmi-szolfézs, stb. Ezek jó szándékkal, hasznos javaslatokkal születtek meg, de jobb, ha néven nevezzük a dolgokat.)
- a 4. évfolyamon, szolfézs kötelező tárgyból tehető előrehozott alapvizsga *miért előrehozott*, ha az erre kidolgozott tanterv eleve 4 éves...
- *Sommás, felületes, de gyors változtatás helyett párbeszéd kell egy lehetséges változáshoz, s ehhez idő és befektetett közös munka.*

- **Régizene – rég elfeledett zene?**

- lant és gamba

(További információk a szekcióban!)

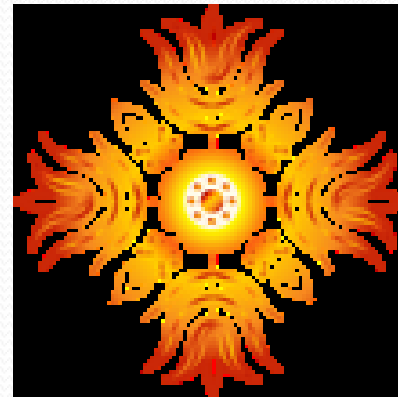
Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **TÁNCMŰVÉSZETI ÁG**
- **Táncjelírás, kinetográfia**
- **A táncosok „kottája”**
- *(További információk a szekcióban!)*

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG**
- *A népművészeti ág (műfaj?) feladatainak elhelyezése a képző- és iparművészeti ági szövegek környezetben*

- *(További információk a szekcióban!)*

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **SZÍNHÁZMŰVÉSZETI ÉS BÁBMŰVÉSZETI ÁG**
- **PROJEKTOKTATÁS**
- *(További információk a szekcióban!)*

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- **CIRKUSZMŰVÉSZETI ÁG**

- **ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK!**

- Alapvető célja a magyar cirkuszművészeti hagyományok megőrzése, továbbvitele, felelős és szabályozott keretek között az artistaművészet tanításának korábbi kezdése

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

- Közös házban élünk és dolgozunk együtt, csodálatos művészeti környezetben. Mindenkinek adjunk benne helyet, teret, aki ezért tenni akar és tud! Egy szobát, egy sarkot, ahol otthon érezheti magát.
- Az otthonteremtéshez mindenkinek előtt meg kell becsülnünk egymást, egymás értékeit, egymás „szobasarkait”.
- Ha a gyermekeket együtt, közösen neveljük, értsük ez alatt az óvodákat, a közismereti iskolákat, a szakképzést, a művészeti iskolákat, az arra rászorulóknak esélyt teremtő, nagyszerű pedagógustársainkat és azt a felépítményt, mely ezt mind hivatott segíteni, akkor magasabbra emelt fővel és hittel kell tudnunk végezni a feladatunkat.

Nehézségek? Nem!

Próbatételek, fejlesztendő és fejleszthető területek: Igen!

- Az osztályterembe, művészeti tanterembe lépve MINDEN RAJTUNK ÁLL, VAGY BUKIK! Nem a(z) egyébként fontos) tanterven. Minden pillanat döntések sorát hozza el.
- Ha jól döntünk, életre szóló élményt adhatunk a gyermekek számára.
- Ha rosszul, saját jövőnket rombolhatjuk le. A jó alapprogram ehhez hozzásegíthet bennünket. De „helyettünk” e feladatot nem végzi el sem a program, sem más.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

bokorgy@gmail.com

